

VÍTKOVSKO
BUDIŠOVSKO

KRAJINA PŘÍBĚHŮ vydává
KRAJINA BŘIDLICE, z. s.

TOULKY KRAJINOU BŘIDLICE

RAABOVA ŠTOLA

Je jednou ze sedmi štol tzv. Raabových podzemních lomů. V místě trati zvané „Hornigsgrund“, v údolí potoka Horníku, jsou dodnes dochované odvaly vytěžené břidlice. Jedná se o odpad z podzemních lomů, které zde otevřel staročechanovický občan Johann Raab v roce 1873. Název potoka „Hornik“ protékající údolím zvaným „Hornigsgrund“, vypovídá o skutečnosti, že v údolí potoka probíhal hornická činnost. Břidlice byla těžena především v zapadlém svahu údolí, kde je ložisko uloženo těsně pod povrchem svahu. Štoly se dodnes ve dvou a místy i ve třech patrech v pravidelných rozestupích zavrtávají do svahu nad potokem. V několika výškových úrovních zde bylo vyraženo celkem sedm krátkých horizontálních štol. Johann Raab ve svých břidlicových podzemních lomech zamešnával místní domkáře, podruhy a chalupníky. Ti do té doby pracovali pouze v zemědělství a hornickou činnost si začali přivydělávat.

Raabova štola
 Raabova štola se nachází 1 km jižně od obce Zálužné na trase naučné stezky Dědictví Raabova štola

BRIDLICOVÁ ARCHITEKTURA

VÝLETY ZA BŘIDLICÍ

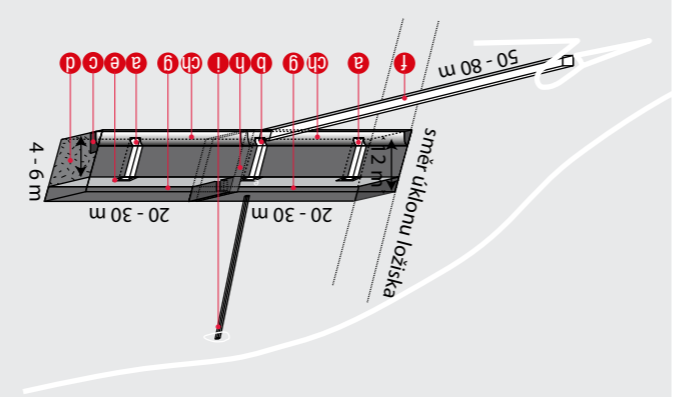
- 1 Muzeum břidlice, Budišov nad Budišovkou. 2 Raabova štola, Zálužné. 3 Hornická kaple, Zálužné, vznikla v roce 1897 jako památník obětem těžby v břidlicových dolech. 4 Imaginárium břidlice, Mokřinky. 5 Vlčková kaplička, Nové Těchanovice. 6 Venkovská stavení, Nové Těchanovice. 7 Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Budišov n/B. 8 Radnice, Budišov n/B. 9 Jezerní důl, Nové Oldřůvky. 10 Kostel sv. apoštolů Petra a Pavla, Kružberk, tvoří významný památný celek břidlicové architektury. 11 Hřbitovní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Vítkov, hřbitovní zeď a břidlicové podlahy v kostele. 12 Zámek Dubová. 13 Kostel sv. Ondřeje, Klokočov. 14 Klokočovské doly. 15 Venkovská stavení, Melč. 16 Venkovská stavení, Čermná ve Slezsku. 17 Kostel sv. Trojice, Svatoňovice. 18 Venkovská stavení, Svatoňovice. 19 Pollakova štola, Nové Těchanovice. 20 Stará Lhotka, Lhotka. 21 Břidlicový důl Lhotka. 22 Kostel Navštívení Panny Marie a fara, Staré Oldřůvky. 23 Venkovská stavení, Staré Oldřůvky. 24 Hřbitovní zeď, Podlesí. 25 Kaplička, Podlesí. 26 Venkovská stavení, Podlesí. 27 Lom u Lobníku, Dvorce. 28 Dvorecký lom, Dvorce. 29 Břidlicové lomy Herčivald. 30 Kostel sv. Jakuba Většího, Guntramovice.

ZAJÍMAVÁ MÍSTA

- Zajímavá místa
 1 Farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Vítkov. 2 Hrob Jana Zajíce, Vítkov. 3 Významné sochy, Vítkov. 4 Hřebčín Františkův Dvůr, Klokočov, chov koní slezský norik od roku 1953. 5 Vikštejn, zřícenina hradu, Podhradí. 6 Roderichova kaple, Dubová. 7 Skleník, Dubová. 8 Lipová alej, Radkov. 9 Kostel sv. Antonína Paduánského, Melč. 10 Hasičská zbrojnice, Melč. 11 Weissshuhnův kanál, Domoradovice, funkční kanál s akvaduktem a vodními tunely. 12 Albrechtický mlýn. 13 Obora Jelenice. 14 Větřkovické rybníky. 15 Jánské Koupele. 16 Davidův mlýn, Kružberk. 17 Cvičné skály, Kružberk. 18 Kružberská přehrada. 19 Zřícenina hradu Vildštejn, Budišov n/B. 20 Fara, Budišov n/B. 21 Smírčí kříž, Podlesí. 22 Kostel svaté Anny a svatého Jakuba Většího, Stará Voda. 23 Královská studánka, Stará Voda.

PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI

RAABOVA ŠTOLA

Legenda ke schématu:
 a) komín spouštěcí; b) komín lezní; c) zdvho sledné štoly; d) zakládačka; e) zdvho komínu
 f) otvírákový překop; g) výrubní komora; h) pilíř; ch) sledná; i) komín vzdušný

Vstupy do štol Raabových podzemních lomů jsou od sebe vzdáleny přibližně 100 m. Podzemní prostory sedmi štol mají velmi podobné schéma, k samotnému břidlicovému ložisku uvnitř kopce byla od vstupuho portálu vyražena asi 50 – 80 m dlouhá překopová štola. Jakmile horník narazil na ložisko užitkového břidlice, razil vpravo a vlevo tzv. sledné štoly. Na konci každé z nich byla vyražena dobyvací komora. Šikmým komínem horník tyto prostory propojil! zakončené dobyvacími komorami. Vytěžená hornina se ze štol vyvážela a ve štrpárnách zpracovávala především na střešní krytinu, více jak polovina suroviny končila jako odpad v odvalech v okolí. Při práci se nezřídká stávalo, že částečně z neznalosti, také z neopatrnosti, docházelo k neštěstím s vážnými následky, včetně obětí na životech. V období let 1873 – 1888 v Raabových dolech zahynulo šest horníků. Patrně i z tohoto důvodu po 15 letech intenzivní těžby Johann Raab v roce 1888 své doly v „Hornigsgrundu“ uzavřel a těžbu ukončil.

Trasa A – Budišovský okruh: 1 Podzemní lom Woodboys, těžný již ve 2. polovině 19. století. 2 Podzemní lom Lesní zátiší, dnes činný důl Radim. 3 Svatoňovice. 4 Zemská hranice, připomínka starých zemí Moravy a Slezska, stojí zde hraničník a ruiny bývalé hospody. Trasa B – Oldřůvecká: 5 Dáblova tlama, jámový lom a ruiny hornického domku. 6 Starooldřůvecký mlýn, připomíná těžbu břidlice a těžbu stříbrných a olovených rud v údolí řeky Odry. 7 Na Skalce, podzemní lom. 8 Štoly nad Oldřůvkou. Trasa C – Čermenský okruh: 9 Čermná ve Slezsku. 10 Žlutý květ, podzemní lomy z poloviny 19. století. 11 Pod studnou, podzemní lomy. 12 Čermenský mlýn, podzemní lomy, mohutný odval. 13 U řeky, průzkumná štola. 14 Na Hadince. 15 Díry, jámový lom. Trasa D – Svatoňovicko-těchanovická: 16 Svatoňovické haldy, štola a jámový lom. 17 V aleji, 400 m Těchanovická vyhlídka. 18 Mlýnský náhon, Davidův mlýn. 19 Kaple 14 pomocníků v nouzi. Trasa E – Údolím potoka Horníku: 20 Černý důl, třípatrový podzemní lom. 21 Starý důl, zavalené štoly. 22 Jezírko, velký jámový lom. 23 Barabové.

HORNICKÁ HISTORIE

NS DĚDICTVÍ BŘIDLICE

SCHEMA

IMAGINÁRIUM BŘIDLICE

Imaginárium břidlice – minirepozice se nachází v objektu rekreačního střediska Bílá Holubice v Mokřinkách, zabývá se historií dobývání břidlic v lokalitě Zálužné. Imaginárium vám zprostředkuje neobvyklou podívanou prostřednictvím velkoplošných fotografií, videí a zvuků.

NS Dědictví břidlice Provází historii těžby břidlice, přírodními poměry na haldách a v opuštěných štolách na Vítkovsku. Začíná a končí v Mokřinkách u objektu RS Bílá Holubice, kde se také nachází expozice věnovaná těžbě břidlice Imaginárium břidlice. Celková délka naučné stezky je přibližně 5 km, stezka má 16 zastavení, 22 informačních tabulí a 3 odpovídky. Ke spatření jsou romantická zátěží břidlicových hald, rozmanitá květena, staré lomy, rozsáhlé hornické dílo Mittmannův důl, Raabovy štoly, ruiny hornických staveb, hornické domky, hornická kaple aj. Za návštěvu stojí také blízká hornická obec Nové Těchanovice s břidlicovou architekturou. Vlčková kaplička je poslední stavbou krytou břidlicí z dolu Lhotka před úpadkem výroby břidlicové krytiny v Nizkém Jeseníku.

Muzeum břidlice 1. Muzeum v Budišově nad Budišovkou vzniklo v roce 1996. Shromažďuje unikátní sbírky fotografií, dokumentů a nálezů z těžby břidlice a zpracovatelského břidlicového průmyslu z místní oblasti, celé ČR a světa. V muzeu je možné zhlédnout jedinečné historické předměty, unikátní dřevěné důlní vozíky, hornické a pokrývačské nářadí, výrobky z břidlic, staré dokumenty a fotografie a sbírku paleontologických nálezů. Ve štípnárně je možné vyzkoušet zručnost při štípnání a ořezávání břidlice. Zahradní expozice přináší poznání z oblasti paleontologie, botaniky, zoologie Nizkého Jeseníku a Oderských vrchů, nabízí kvízy a relaxaci v příjemných zákoutích. Samotná muzejní budova vznikla z bývalého barokního mlýna a je významnou architektonickou památkou.

Břidlicová stezka – je veřejně přístupná přírodní expozice. Měří přibližně 50 km a je rozdělena na pět vzájemně propojených tras a okruhů označených jako trasy A až E. Trasy spojují další naučné stezky a turistické cíle v Krajině břidlice. Stezka je určena pěším turistům i cyklistům.

1

MUZEUM BŘIDLICE

MUZEUM BŘIDLICE

MUZEUM BŘIDLICE

MUZEUM BŘIDLICE

